

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

---

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för budgetåret 2011 (prop. 2010/11:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under årets allmänna motionstid. Förslagen i propositionen avser anslagsfördelningen inom utgiftsområdet och vissa bemyndiganden inom det bostadspolitiska området. Förslagen i motionerna avser dessutom en rad frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning. Det gäller bl.a. målen för bostadspolitiken respektive konsumentpolitiken, statligt stöd till bostadsbyggandet och ROT-verksamheten, kommunernas bostadsförsörjningsansvar och den kommunala konsumentvägledningen.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om anslagsfördelningen budgetåret 2011 för utgiftsområde 18 samt regeringens förslag om bemyndiganden inom utgiftsområdet.

Samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks. Utskottet hänvisar i flertalet av dessa frågor till sina tidigare ställningstaganden och till beslut som riksdagen fattat under de senaste åren.

I betänkandet finns 10 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Reservationerna avser flertalet av de frågor som behandlas i betänkandet.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2011 – utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 1 – har ledamöterna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet avstått från att delta i utskottets beslut. I ett särskilt yttrande har de redovisat sin syn på anslagen inom utgiftsområdet. Vidare har särskilda yttranden avgivits om mål för bostadsbyggande (S, MP, V), kreditgaranti för byggande i glesbygd (MP) och motionsförslagen med bostads- och konsumentpolitisk inriktning (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	6
Inledning	6
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011	7
Bemyndiganden för regeringen	10
Bostadspolitiska mål	11
Bostadspolitikens inriktning	12
Mål för bostadsbyggandet	15
Stöd till bostadsbyggandet	16
Stöd till ROT-verksamheten	18
Kreditgaranti för byggande i glesbygd	21
Bosparande för unga	22
Statlig markpolitik för bostadsbyggande	23
Kommunernas bostadsförsörjningsansvar	24
Kommunal bostadsförmedling	25
Allmännyttans roll	27
Mål för området Konsumentpolitik	28
Konsumentvägledning	29
Reservationer	32
1. Bostadspolitiska mål, punkt 3 (S, MP, V)	32
2. Bostadspolitikens inriktning, punkt 4 (S, MP, V)	33
3. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 6 (S, MP, V)	34
4. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 6 – motiveringen (SD)	35
5. Stöd till ROT-verksamheten, punkt 7 (S, MP, V)	35
6. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 11 (S, MP, V)	36
7. Kommunal bostadsförmedling, punkt 12 (S, MP, V)	37
8. Allmännyttans roll, punkt 13 (V)	38
9. Mål för området Konsumentpolitik, punkt 14 (S, MP, V)	39
10. Konsumentvägledning, punkt 15 (S, MP, V)	40
Särskilda yttranden	42
1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011, punkt 1 (S, MP, V)	42
2. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (S, MP, V)	44
3. Kreditgaranti för byggande i glesbygd, punkt 8 (MP)	45
4. Motionsförslag med bostads- och konsumentpolitisk inriktning (SD)	45
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	46
Propositionen	46
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	46
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	51
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	52

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011

Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt vad som i bilaga 3 anges som utskottets förslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 18 punkt 5 och avslår motion 2010/11:C329 yrkande 1.

2. Bemyndiganden för regeringen

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011

a) ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kr,

b) ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kr,

c) för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr under 2012–2019,

d) för ramanslaget 2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under 2012.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 18 punkterna 1–4.

3. Bostadspolitiska mål

Riksdagen avslår motion 2010/11:C329 yrkande 2.

Reservation 1 (S, MP, V)

4. Bostadspolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C226, 2010/11:C275, 2010/11:C297, 2010/11:C300, 2010/11:C338, 2010/11:C339, 2010/11:So426 yrkande 2, 2010/11:A366 yrkande 3 och 2010/11:A393 yrkande 5.

Reservation 2 (S, MP, V)

5. Mål för bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motion 2010/11:C358 yrkande 1.

6. Stöd till bostadsbyggandet

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C209, 2010/11:C264, 2010/11:C290, 2010/11:C315 yrkande 1, 2010/11:C329 yrkande 3 i denna del, 2010/11:C330 yrkande 1, 2010/11:C356 och 2010/11:N323 yrkande 11.

Reservation 3 (S, MP, V)

Reservation 4 (SD) – motiveringen

7. Stöd till ROT-verksamheten

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Ju307 yrkande 4, 2010/11:C315 yrkande 6, 2010/11:C329 yrkande 3 i denna del, 2010/11:C330 yrkandena 5 och 6, 2010/11:C358 yrkandena 2 och 3 samt 2010/11:T502 yrkande 16.

Reservation 5 (S, MP, V)

8. Kreditgaranti för byggande i glesbygd

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C368 och 2010/11:C374.

9. Bosparande för unga

Riksdagen avslår motion 2010/11:C360 yrkande 2.

10. Statlig markpolitik för bostadsbyggande

Riksdagen avslår motion 2010/11:C315 yrkande 4.

11. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C329 yrkande 4, 2010/11:C330 yrkande 2 och 2010/11:C358 yrkande 14.

Reservation 6 (S, MP, V)

12. Kommunal bostadsförmedling

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C213, 2010/11:C315 yrkande 2 och 2010/11:C358 yrkande 19.

Reservation 7 (S, MP, V)

13. Allmännyttans roll

Riksdagen avslår motion 2010/11:C358 yrkandena 7 och 12.

Reservation 8 (V)

14. Mål för området Konsumentpolitik

Riksdagen avslår motion 2010/11:C329 yrkande 5.

Reservation 9 (S, MP, V)

15. Konsumentvägledning

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:C250 och 2010/11:C302.

Reservation 10 (S, MP, V)

Stockholm den 9 december 2010

På civilutskottets vägnar

Maryam Yazdanfar

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maryam Yazdanfar (S)¹, Jan Ertborn (FP), Magdalena Andersson (M), Anti Avsan (M), Carina Ohlsson (S)², Maria Abrahamsson (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Jonas Gunnarsson (S)³, Hannah Bergstedt (S)⁴, Per Lodenius (C), Yilmaz Kerimo (S)⁵, Margareta Cederfelt (M), Jan Lindholm (MP)⁶, Otto von Arnold (KD), Carina Herrstedt (SD) och Amineh Kakabaveh (V)⁷.

¹⁻⁷ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under den allmänna motions-tiden 2010. Förslagen i propositionen avser anslagsfördelningen inom utgiftsområdet och vissa bemyndiganden inom det bostadspolitiska området. Förslagen i motionerna avser dessutom en rad frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning.

Budgetberedningen innebär att riksdagen först tar ställning till fördelningen av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden. Därefter tas ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde. Vad gäller det utgiftsområde som civilutskottets beredningsansvar omfattar, utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, lämnade utskottet den 16 november 2010 ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2010/11:CU1y) över de förslag till utgiftsram som lagts fram i budgetpropositionen och i två motioner.

Riksdagen fastställde efter förslag av finansutskottet (bet. 2010/11:FiU1) den 8 december 2010 i enlighet med civilutskottets yttrande en ram för utgiftsområde 18 för budgetåret 2011 på 1 282 195 000 kr. Det är således inom denna ram som civilutskottet utifrån de framlagda förslagen ska föreslå en anslagsfördelning. Riksdagen kommer därefter att ta ställning till det förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2011 som läggs fram i detta betänkande.

Betänkandet har disponerats så att först behandlas de förslag i budgetpropositionen och i en motion som avser anslagen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011. Utskottets och sedermera riksdagens ställningstagande till dessa förslag förutsätts ske genom *ett* beslut. Därpå behandlas förslag i propositionen om bemyndiganden inom utgiftsområdet. Därefter behandlas ett antal motionsförslag i frågor med en mer allmän bostadspolitisk eller konsumentpolitisk inriktning.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag för budgetåret 2011 under utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen avslår ett motionsförslag om anslag som inte ryms inom den ram för utgiftsområdet som riksdagen har fastställt.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, MP, V).

Propositionen

Regeringens förslag om utgiftsområde 18 för budgetåret 2011 innebär i korthet följande för respektive anslag.

1:1 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader: Anslaget används för Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader och för stabsuppgifter åt regeringen samt för utredningsuppdrag inom verksamhetsområdet. Regeringens förslag innebär att anslaget för 2011 bör bestämmas till 17 702 000 kr.

1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag: Anslaget används för stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Regeringen föreslår att anslaget för 2011 bestäms till 99 500 000 kr.

Frågan om den aktuella verksamheten behandlas även nedan i den del av betänkandet som inte avser anslaget för 2011. Det gäller ett förslag i budgetpropositionen om bemyndigande för regeringen att göra åtaganden som medför behov av framtida anslag för verksamheten.

1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad: Anslaget används för att finansiera stöd till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). Regeringen föreslår att anslaget för 2011 bestäms till 48 970 000 kr.

1:4 Räntebidrag m.m.: Anslagets ändamål är att finansiera räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Anslaget används även för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning, till kommuner. Regeringen beräknar anslagsbehovet för 2011 till 190 631 000 kr.

2:1 Boverket: Anslaget används för Boverkets förvaltningskostnader. Regeringsförslaget innebär att anslaget bestäms till 175 449 000 kr för 2011.

2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder: Anslaget finansierar det bidrag som kan lämnas enligt förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egnahem samt information i frågan. Regeringen föreslår att anslaget bestäms till 32 802 000 kr för 2011.

Frågan om den aktuella bidragsverksamheten behandlas även nedan i den del av betänkandet som inte avser anslaget för 2011. Det gäller ett förslag i budgetpropositionen om bemyndigande för regeringen att göra åtaganden som medför behov av framtida anslag för bidragsgivningen.

2:3 Statens geotekniska institut: Statens geotekniska institut (SGI) har ett sektorsövergripande ansvar för miljögeotekniska och geotekniska frågor. Verksamheten finansieras dels av anslag, dels av avgifter från uppdragsverksamhet. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 32 102 000 kr för 2011.

2:4 Lantmäteriet: Lantmäteriet är förvaltningsmyndighet för frågor om fastighetsindelning, grundläggande geografisk information och fastighetsinformation samt frågor om inskrivning enligt jordabalken. Verksamheten vid Lantmäteriet finansieras dels av anslag, dels av avgifter. Regeringen föreslår att anslaget för Lantmäteriet bestäms till 489 135 000 kr för 2011.

2:5 Statens va-nämnd: Myndigheten är ett specialforum för tvistemål om vatten och avlopp enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 8 519 000 kr för 2011.

3:1 Marknadsdomstolen: Domstolen handlägger mål och ärenden enligt framför allt konkurrenslagen och marknadsföringslagen. Anslaget används för domstolens förvaltningskostnader. Regeringen föreslår att anslaget för 2011 bestäms till 10 265 000 kr.

3:2 Konsumentverket: Anslaget används för att finansiera Konsumentverkets och Konsumentombudsmannens förvaltningskostnader. Regeringen föreslår att riksdagen för 2011 anvisar ett anslag på 110 669 000 kr.

3.3 Allmänna reklamationsnämnden: Nämndens huvudsakliga uppgift är att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare som gäller köp av varor och tjänster m.m. Regeringen föreslår att riksdagen för 2011 anvisar ett anslag på 29 607 000 kr.

3:4 Fastighetsmäklarnämnden: Anslaget finansierar nämndens arbete med att registrera och utöva tillsyn över fastighetsmäklare och hyresförmedlare enligt fastighetsmäklarlagen samt informera om praxis och god fastighetsmäklarsed. Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 15 011 000 kr för 2011.

3:5 Åtgärder på konsumentområdet: Anslaget används för stöd till kunskapsbyggande på konsumentområdet, stöd till kommuners konsumentverksamhet samt stöd till frivilligorganisationer som på olika sätt främjar konsumenters intresse. Regeringen föreslår ett anslag på 17 459 000 kr för ändamålet under 2011.

3.6 Bidrag till miljömärkning av produkter: Anslaget avser bidrag för utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter. Bidraget går till Miljömärkning Sverige AB (före detta SIS Miljömärkning AB),

som ansvarar för miljömärkningssystemen Svanen och Blomman i Sverige. Regeringen föreslår att riksdagen för 2011 anvisar ett anslag på 4 374 000 kr.

Motionen

Förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 har endast lagts fram i en motion. I trepartimotionen 2010/11:C329 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) yrkande 1 föreslås en anslagsfördelning som innebär att riksdagen anvisar anslag enligt regeringens förslag och därutöver inrättar fyra nya anslag inom utgiftsområde 18 för 2011 enligt följande.

Investeringsstöd för bostäder: Stödet ska användas för att stimulera ett ökat bostadsbyggande med inriktning på hyresrätter till rimliga hyror och kostnader samt med miljövänlig teknik. Anslaget föreslås för 2011 fastställas till 500 000 000 kr.

ROT-stöd för flerfamiljshus: Stödet ska införas den 1 juli 2011 och ges till flerfamiljshus för renoveringar med klimatprofil. Anslaget föreslås för 2011 fastställas till 750 000 000 kr.

Klimatbonus: Stödet ska ges, utöver det nuvarande ROT-avdraget, till energieffektiviseringar i egnahem, bostadsrätter och ägarlägenheter. Anslaget föreslås för 2011 fastställas till 250 000 000 kr.

Skol-ROT: Anslaget föreslås för 2011 fastställas till 200 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet ställde sig den 16 november i ett yttrande till finansutskottet bakom regeringens förslag om ram för utgiftsområde 18 för 2011 på 1 282 195 000 kr (ytr. 2010/11:CU1y). Riksdagen beslutade den 8 december i enlighet med regeringens förslag. Det innebär att anslagsfördelningen inom utgiftsområdet måste hålla sig inom denna ram. Motionsförslaget innebär emellertid att den fastlagda ramen skulle överskridas med 1 700 000 000 kr. Ett helt bifall till detta förslag är således inte möjligt. Ett bifall till något eller några av de föreslagna nya anslagen skulle kräva en motsvarande neddragning av andra anslag inom utgiftsområdet. Något sådant yrkande har inte framförts under utskottets beredning av ärendet.

Utskottet kan konstatera att det inte framförts några invändningar mot anslagsfördelningen enligt regeringsförslaget, varken i motioner eller under utskottets beredning. Motionsförslaget om nyinrättade anslag för 2011 kan således avstyrkas redan av det ovan anförda formella skälet. Det bör emellertid understrykas att det även i sak finns skäl att rikta invändningar mot detta förslag. Utskottet återkommer till denna fråga nedan i den del av betänkandet som inte avser budgeten för 2011.

Civilutskottet tillstyrker således regeringens förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för 2011 och avstyrker det aktuella förslaget i motion 2010/11:C329 (S, MP, V).

Bemyndiganden för regeringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt i fråga om

- kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, avlösen av kommunala borgensåtaganden samt för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt
- förvärvsgarantier
- omstrukturering av kommunala bostadsföretag
- bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.

Propositionen

Statens bostadskreditnämnd (BKN) får lämna statlig garanti (kreditgaranti) till kreditinstitut för vissa former av lån. Garantin ger långgivaren ett skydd mot kreditförluster och minskar behovet av topplån eller egen kapitalinsats för den som bygger bostäder. BKN kan lämna följande former av garantier:

- kreditgarantier för ny- och ombyggnad
- kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden
- kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar
- kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad, s.k. förvärvsgarantier.

Finansieringen av samtliga aktuella garantier sker utanför statsbudgeten, vilket innebär att de finansieras genom avgifter som ska täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna.

I budgetpropositionen föreslås (förslagspunkt 1) att riksdagen lämnar ett bemyndigande för regeringen att under 2011 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kr.

Vidare föreslås (förslagspunkt 2) att regeringen bemyndigas att under 2011 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kr.

BKN hanterar även det statliga stöd som kan lämnas till omstrukturering av kommunala bostadsföretag enligt bestämmelserna i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. I propositionen föreslås (förslagspunkt 3) att regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr under 2012–2019.

Förslag om ytterligare ett bemyndigande för regeringen läggs fram i budgetpropositionen. Det gäller bidragsgivningen till åtgärder mot radon i bostäder. Utskottet har ovan behandlat förslag som avser anslaget för 2011 för denna verksamhet. I propositionen föreslås också (förslagspunkt 4) att regeringen bemyndigas att under 2011 för anslaget Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kr under 2012.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag om bemyndiganden för kreditgarantiverksamheten har inte väckt några invändningar i motioner eller under utskottets beredning av ärendet. Inte heller regeringens förslag om bemyndiganden för omstrukturering av kommunala bostadsföretag eller för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder har mött några invändningar.

Civilutskottet tillstyrker de aktuella förslagen i budgetpropositionen om bemyndiganden för regeringen.

Bostadspolitiska mål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att riksdagen ska godkänna ett nytt bostadspolitiskt mål. Utskottet anser att de mål för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande som riksdagen ställde sig bakom hösten 2008 bör gälla även i fortsättningen.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Bakgrund

Riksdagen godkände hösten 2008 två bostadspolitiska mål, ett för området Bostadsmarknad och ett för området Hållbart samhällsbyggande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:116 och 117). Målet för Bostadsmarknad lyder:

Målet för Bostadsmarknad är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Målet för Hållbart samhällsbyggande lyder:

Målet för hållbart samhällsbyggande är att fysisk planering, byggande och lantmäteriverksamhet ska vara ändamålsenliga. Syftet är att ge alla människor en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, naturresurser och energi samt ekonomisk tillväxt och utveckling främjas. Hållbart samhällsbyggande ska bidra till en minskad påverkan på klimatet.

Motionen

Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) föreslår i motion 2010/11:C329 yrkande 2 att ett nytt bostadspolitiskt mål ersätter de nuvarande målen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande. Det nya målet föreslås få följande lydelse.

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att den målformulering som enligt motionen bör ersätta båda de nuvarande målen är identisk med formuleringen i motionsförslag som fördes fram förra året och då avvisades av riksdagen. I detta sammanhang (bet. 2009/10:CU1) framhöll utskottet att de mål som riksdagen ställde sig bakom hösten 2008 sammantaget väl avspeglar och sammanfattar den nya inriktning som gällt för olika politiska beslut på bostadsområdet sedan regeringsskiftet hösten 2006. Inriktningen har varit att förändra sektorns förutsättningar från att till stor del vara bidragsberoende och detaljreglerad till att verka på en långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven, samtidigt som ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande är en grundläggande förutsättning. Vidare har bostadspolitikens beroende av och betydelse för andra samhällsområden samt den ekonomiska, miljömässiga och sociala utvecklingen i landet lyfts fram.

Civilutskottet står fast vid sin uppfattning och ser således inte någon anledning för riksdagen att ersätta de nu gällande målen. Det aktuella motionsförslaget avstyrks.

Bostadspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en omläggning av den nuvarande bostadspolitiska inriktningen. Utskottet anser att bostadspolitiken även i fortsättningen ska vara inriktad på att skapa långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer.

Jämför reservation 2 (S, MP, V).

Motionerna

I detta avsnitt behandlas ett antal motionsyrkanden om att riksdagen i tillkännagivanden till regeringen ska förorda en omläggning av den nuvarande bostadspolitiska inriktningen. Dessa yrkanden berör översiktligt ett flertal sakfrågor inom bostadspolitiken som även behandlas separat under andra rubriker i detta betänkande.

I motion 2010/11:C297 av Eva Sonidsson m.fl. (S) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en bostadspolitik som ger alla rätt till en egen bostad. Detta kräver enligt motionärerna bl.a. att ett investeringsstöd för byggande införs, att en blandning av upplåtelseformer eftersträvas, att ett tredimensionellt ägande av nybyggda fastigheter stimuleras och att ROT-avdraget ska gälla även för hyresrätter.

Carina Hägg (S) föreslår i motion 2010/11:C300 att riksdagen framhåller behovet av en bostadspolitik med tydliga ambitioner som leder till ett ökat bostadsbyggande, en utveckling av grön byggteknik och en ökad valfrihet vad gäller boendeform.

Även i motion 2010/11:C338 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av ett ökat byggande och en fungerande bostadspolitik. Det kräver enligt motionärerna en god tillgång på bostäder med alla upplåtelseformer i alla bostadsområden och ett skärpt kommunalt ansvar för bostadsförsörjningen.

Enligt motion 2010/11:C226 av Isak From och Shadiye Heydari (båda S) bör riksdagen i ett tillkännagivande understryka behovet av initiativ som innebär att det kan byggas fler billiga hyresrätter som ungdomar har råd att efterfråga.

Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (S) framhåller i motion 2010/11:C339 att det behövs en social bostadspolitik för att en bostad ska bli en rättighet för alla. Insatserna behöver enligt motionärerna särskilt inriktas på att tillgodose ungas bostadsefterfrågan. Alla kommuner bör vara skyldiga att ordna bostadsförmedling, och det behövs statligt stöd till bostadsbyggande.

I motion 2010/11:A366 av Pia Nilsson m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att det är mycket svårt för unga att skaffa bostad och att det är dags att se över hur man kan stimulera byggande av hyresrätter.

Enligt motion 2010/11:A393 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 5 bör riksdagen framhålla att unga har mycket svårt att etablera sig på bostadsmarknaden och att det därför behövs ett ökat bostadsbyggande.

Gustav Fridolin m.fl. (MP) föreslår i motion 2010/11:So426 yrkande 2 ett tillkännagivande om en aktiv bostadspolitik för att motverka hemlöshet och bostadsbrist. Det kräver enligt motionen ett ökat bostadsbyggande, fler områden med blandade boende- och upplåtelseformer, att bostadsbolagen tar del i det sociala ansvaret samt att barnfamiljer aldrig ska kunna vräkas till hemlöshet.

I motion 2010/11:C275 av Hans Rothenberg (M) föreslås att riksdagen ska understryka behovet av åtgärder på det bostadspolitiska området i syfte att uppfylla dagens krav från bl.a. en mer flexibel arbetsmarknad.

Utskottets ställningstagande

I flertalet av de aktuella motionerna förordas i mycket allmänna ordalag en omläggning av den nuvarande bostadspolitiska inriktningen. Det förs fram ett antal önskemål där det på ett övergripande plan inte torde finnas några delade meningar. Det gäller exempelvis önskemål om en politik som ger förutsättningar för ett bostadsbyggande som motsvarar efterfrågan, en bättre tillgång på bostäder för unga och en ökad valfrihet när det gäller boendeform. Det är först när vissa av motionärerna för fram uppfattningen att en sådan politik förutsätter statliga subventioner och en ökad statlig styrning av bostadsmarknaden som skillnaderna i synen på bostadspolitikens inriktning tydliggörs. Utskottet tar senare i detta betänkande upp flera frågor där sådana skillnader kommer till uttryck.

När det gäller den allmänna utformningen av bostadspolitiken anser utskottet att arbetet bör fortsätta med den inriktning som gällt under de senaste fyra åren. Utgångspunkten för detta arbete har varit att hushållens behov och önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Arbetet har till stor del inriktats på att ställa om bostadssektorn från ett bidragsberoende till en tryggare och bättre fungerande bostadsmarknad med långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer. Olika former av konkurrensnedvidande produktionsstöd har avvecklats. Nya villkor för de kommunala bostadsföretagen och hyressättningen har utformats i samverkan med bostadsmarknadens parter.

Regeringen pekar i budgetpropositionen ut ett antal områden som bör uppmärksammas särskilt i det fortsatta arbetet på det bostadspolitiska området. Det gäller överväganden om åtgärder som bl.a. kan bidra till en bättre konkurrens inom byggsektorn och därmed till lägre byggkostnader, ytterligare kan stärka hyresrättens ställning, kan bidra till en bättre bostadsmarknad för studenter och unga samt kan medverka till att bryta ett utanförskap som kommit att koncentreras till vissa bostadsområden.

De aktuella motionerna ger inte utskottet anledning att föreslå något tillkännagivande till regeringen. Motionerna avstyrks således i berörda delar.

Mål för bostadsbyggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ett mål för bostadsbyggandet. Utskottet anser inte att riksdagen bör fastställa något kvantitativt mål för bostadsproduktionen.

Jämför särskilt yttrande 2 (S, MP, V).

Motionen

I partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 1 föreslås riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ställa sig bakom målet att bostadsbyggandet 2016 ska uppgå till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter. Motionärerna anser att möjligheterna att uppnå detta mål är beroende av den ekonomiska utvecklingen och insatser från kommunerna.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har de fyra senaste åren avstyrkt motsvarande förslag om att riksdagen bör fastställa ett mål för bostadsbyggandet. Föregående år (bet. 2009/10:CU1) anförde utskottet bl.a. följande i detta sammanhang.

Civilutskottet anser att det är viktigt för riksdag och regering att löpande följa produktionsutvecklingen inom bostadssektorn. Utskottet anser emellertid inte att riksdagen bör fastställa något mål i absoluta tal för bostadsproduktionen. Däremot kan nivåer för nyproduktion och ombyggnad av bostäder som inte är långsiktigt hållbara i förhållande till befolkningsutvecklingen och bostadsbeståndets ålder vara en signal om att politiska initiativ behöver tas på olika områden. Utgångspunkten måste vara att förutsättningar skapas för en fungerande bostadsmarknad där efterfrågan och produktion kan balanseras utan statlig styrning. Det handlar då inte bara om åtgärder som är direkt riktade mot bostadssektorn, utan i väl så hög grad åtgärder för att stärka samhällsekonomin och arbetsmarknaden. Detta gäller i än högre grad i den nuvarande situationen med en lågkonjunktur som påverkat snart sagt alla samhällssektorer.

Utskottets ovanstående ställningstagande gjordes 2009 då en omfattande internationell ekonomisk kris fortfarande starkt påverkade den svenska samhällsekonomin. Den ledde även till osäkerhet på bostadsmarknaden och till ett minskat bostadsbyggande. Sedan dess har den ekonomiska utvecklingen i Sverige åter tagit fart, och positiva signaler kommer nu från bygg- och bostadssektorns aktörer. Enligt Boverkets senaste prognos (oktober 2010) kommer bostadsbyggandet att öka med drygt 50 % från 2009 till 2011. I år påbörjas 25 500 och nästa år 28 000 bostäder enligt verkets prognos. Nyligen har också SCB lämnat rapporter om ett kraftigt ökat bostadsbyggande. Enligt ett pressmeddelande från SCB (den 18 november) har antalet påbörjade lägenheter i flerbostadshus mer än fördubblats under de tre

första kvartalet 2010 jämfört med samma period 2009. Det är den kraftigaste ökningen som hittills registrerats och påbörjandet är åter på samma nivå som 2004.

Utvecklingen under det senaste året visar tydligt på att bostadsbyggandet är starkt beroende av samhällsekonomin i övrigt. En framgångsrik ekonomisk politik i Sverige har bidragit till en bättre fungerande bostadsmarknad.

När det gäller det långsiktiga behovet av nytilskott på bostadsmarknaden finns olika bedömningar. Nivån 40 000 nya lägenheter per år har nämnts i några sammanhang, men det finns också andra uppskattningar. Exempelvis har Statens bostadskreditnämnd nyligen publicerat en analys av bostadsmarknaden (Marknadsrapport oktober 2010) där en av slutsatserna är att 35 000 lägenheter per år kan tillgodose en långsiktig efterfrågan. Denna typ av analyser och slutsatser kan givetvis ha ett visst värde både för olika bostadspolitiska ställningstaganden och för marknadsaktörernas planering. Civilutskottet står emellertid fast vid sin uppfattning att det inte är en sak för riksdagen att fastställa en lämplig produktionsnivå på bostadsmarknaden.

Motion 2010/11:C358 (V) yrkande 1 avstyrks således.

Stöd till bostadsbyggandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om investeringsstöd för bostäder. Utskottet står fast vid sin uppfattning att statliga bostadsbyggnadssubventioner inte bör återinföras.

Jämför reservationerna 3 (S, MP, V) och 4 (SD).

Motionerna

I betänkandets första del som avser anslagen inom utgiftsområde 18 för 2011 har utskottet behandlat ett motionsförslag om att investeringsstöd för bostäder ska införas redan under nästa år. I detta avsnitt tas ett antal motionsyrkanden upp som inte har denna omedelbara koppling till kommande års anslagsfördelning.

I motion 2010/11:C329 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) yrkande 3 i nu aktuella del föreslås ett tillkännagivande om behovet av ett statligt stöd för att stimulera till ökat bostadsbyggande. Stödet bör enligt motionen inriktas på hyresrätter till rimliga hyror och kostnader samt med miljövänlig teknik. Det statliga stödet bör under de närmaste åren lämnas enligt temporära regler medan regeringen utreder hur en mer långsiktig stödform bör utformas. År 2013, när det långsiktiga systemet kan vara på plats, bör stödets omfattning öka.

I ytterligare ett antal motioner föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande förordar införande av ett investeringsstöd för hyresrätter. Motionärerna hänvisar till bristen på framför allt hyresbostäder i olika delar av landet och de konsekvenser detta anses leda till. Det gäller motionerna 2010/11:C209 och 2010/11:C264 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S), 2010/11:C290 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S), 2010/11:C315 av Adnan Dibrani m.fl. (S) yrkande 1, 2010/11:C330 av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S) yrkande 1, 2010/11:C356 av Maria Stenberg (S) samt 2010/11:N323 av Kent Persson m.fl. (V) yrkande 11.

Utskottets ställningstagande

Under en lång rad år var det främsta budskapet från bygg- och bostadssektorns aktörer till landets bostadspolitiker att det behövs långsiktigt hållbara spelregler på bostadsmarknaden och för bostadsproduktionen. Man syftade då inte minst på de problem som skapades av statliga subventioner med olika varaktighet och villkor som lämnades till bostadsbyggandet. Subventionerna försvårade en långsiktig planering som är nödvändig på en marknad där det normalt sett förflyter relativt lång tid från de första planerna på ett bostadsbyggnadsprojekt tills det färdiga huset står inflyttningsklart. Vidare innebar de villkor som var förknippade med subventionerna att bostadsproduktionen styrdes i en riktning som långt ifrån alltid motsvarade den verkliga efterfrågan.

Vid det kommande årsskiftet har det gått fyra år sedan de statliga subventionerna till bostadsbyggandet upphörde. Bostadsbyggnadssektorn har successivt anpassat sig till de nya förhållandena. Inte ens under den ekonomiska kris och lågkonjunktur som präglade en stor del av denna fyraårsperiod fanns det några uttalade krav från sektorn på återinförda subventioner. Nu tar bostadsproduktionen åter fart. Enligt SCB ligger påbörjandet av nya bostäder i flerbostadshus för de tre första kvartalen 2010 på samma nivå som 2004. Det kan i sammanhanget också erinras om att bostadsbyggandet under innevarande år, utan subventioner och i efterdyningarna av en finansiell kris som fortfarande starkt påverkar den europeiska ekonomin, kommer att hamna på drygt 25 000 påbörjade lägenheter enligt Boverkets prognos. Det är en betydligt högre nivå än den genomsnittliga bostadsproduktionen under den föregående socialdemokratiska regeringsperioden 1994–2006, då med omfattande subventioner och statlig styrning av bostadsmarknaden.

Civilutskottet står fast vid sin uppfattning att statliga bostadsbyggnads-subventioner inte bör återinföras. Som utskottet vid flera tillfällen tidigare framhållit är det i stället andra åtgärder som är angelägna att vidtas för att förbättra förutsättningarna för bostadsproduktionen. Under den föregående valperioden beslutade riksdagen bl.a. om förenklingar av lagstiftningen inom plan- och byggområdet och nya villkor för hyressättningen. Företrädare för regeringen har i olika sammanhang pekat på att ytterligare åtgärder kan behöva vidtas i syfte att stärka hyresrättens ställning. Det behöver

sannolikt också vidtas fler åtgärder som kan ge förutsättningar för en bättre konkurrens i bostadsproduktionen och som ökar valfriheten för bostadskonsumenter.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionerna.

Stöd till ROT-verksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om statligt stöd till reparation, ombyggnad och tillbyggnad av flerbostadshus. Utskottet framhåller att ansvaret för underhåll och upprustning primärt måste ligga på fastighetsägarna.

Jämför reservation 5 (S, MP, V).

Motionerna

I betänkandets första del som avser anslagen inom utgiftsområde 18 för 2011 har utskottet behandlat ett motionsförslag om att anslag för ROT-stöd för flerfamiljshus ska införas redan under nästa år. Nu tar utskottet upp ett antal motionsyrkanden som också handlar om stöd till ROT-verksamheten (reparation, ombyggnad, tillbyggnad) men inte har denna omedelbara koppling till kommande års anslagsfördelning. I flertalet av dessa motioner framhålls särskilt behovet av åtgärder i det s.k. miljonprogrammets bostadsområden, dvs. de bostadsområden som byggdes under perioden 1965–1974.

I motion 2010/11:C329 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) yrkande 3 i nu aktuell del föreslås att riksdagen i ett tillkännagivande ska framhålla behovet av större stöd för energi- och klimatsmarta renoveringar av bostäder och lokaler.

Adnan Dibrani m.fl. (S) föreslår i motion 2010/11:C315 yrkande 6 ett tillkännagivande om de stora renoveringsbehoven i många flerbostadshusområden, inte minst i Västsveriges miljonprogramsområden.

Enligt motion 2010/11:C330 av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S) bör riksdagen förorda dels att ROT-avdraget utvidgas så att det också omfattar klimatsmart upprustning av flerfamiljshus (yrkande 5), dels att det behövs initiativ för att få i gång en upprustning av bostadsbeståndet i miljonprogramsområdena (yrkande 6).

Börje Vestlund och Carina Moberg (båda S) föreslår i motion 2010/11: Ju307 yrkande 4 ett tillkännagivande om behovet av att investera i miljonprogramsområdena för en tryggare vardag, bl.a. genom att bygga bort trygga platser.

I partimotion 2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om behovet av att införa ett ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus, primärt av miljonprogrammets bostäder.

Enligt partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) bör det avsättas medel för att rusta upp miljonprogramsområdena som går utöver ett utvidgat ROT-stöd till flerbostadshus. Riksdagen bör i ett tillkännagivande dels begära att regeringen återkommer med en handlingsplan för upprustning av miljonprogramsområdena (yrkande 2), dels framhålla att staten, näringslivet och kommunsektorn bör ta ett gemensamt ansvar för att utveckla dessa områden (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Förslagen i de aktuella motionerna om ett statligt stöd till ROT-verksamheten i beståndet av flerbostadshus är relativt allmänt hållna. Det framgår inte närmare hur det statliga stödet är tänkt att vara utformat. I några av motionerna hänvisas till att det förordade stödet bör ses som en utvidgning av det s.k. ROT-avdraget till att även omfatta flerbostadshus. Utskottet vill därför först något avgränsa den nu aktuella frågeställningen.

Motionärernas hänvisning till ROT-avdraget syftar på den skattereduktion för hushållsarbete som 2009 utvidgades till att även omfatta reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder (s.k. ROT-arbete). För att denna skattereduktion ska kunna medges ska ROT-arbetet avse ett småhus, en ägarlägenhet eller en bostadsrätt som ägs respektive innehas av den som ansöker om eller begär skattereduktion. Det huvudsakliga syftet med denna utvidgning av skattereduktionen var att motverka svartarbete inom byggsektorn och öka arbetsutbudet.

Som utskottet förstår de aktuella motionerna är avsikten emellertid inte att det förordade stödet ska ges i form av en skattereduktion för flerbostadshusen, utan i form av ett statligt bidrag till de ROT-arbeten som utförs eller beställs av ägare till flerbostadsfastigheter, dvs. bostadsrättsföreningar och ägare till hyreshus. Det motionsförslag om ett särskilt anslag för ROT-stöd till flerbostadshus som utskottet tidigare behandlat i detta betänkande har också en sådan inriktning. Syftet med bidraget tycks inte vara att motverka svartarbete i byggsektorn. Detta problem har inte heller alls samma omfattning när det gäller arbeten som utförs på uppdrag av professionella fastighetsförvaltare som för arbeten beställda av enskilda hushåll. Syftet tycks snarare vara att staten ska ta på sig en del av det ansvar för bostadshusens löpande underhåll och förnyelse som bör falla på fastighetsägarna.

Civilutskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat olika förslag om bidrag för upprustning som särskilt varit inriktade på miljonprogrammets bostadsområden (senast i bet. 2009/10:CU1). Även i dessa sammanhang har utskottet framhållit att ansvaret för underhållet och upprustningen av det aktuella fastighetsbeståndet primärt måste ligga på fastighetsägarna. Utskottet har också erinrat om att huvuddelen av de bostäder som byggdes

under den aktuella perioden löpande har underhållits och i dag torde befinna sig i relativt gott skick. Delar av miljonprogrammets bostadsbestånd står emellertid inför mer omfattande upprustningsåtgärder. Det kan då handla om både eftersatt underhåll och åtgärder som är föranledda av byggnadstekniska brister. Därutöver finns ett behov av att förbättra bl.a. byggnadernas energieffektivitet samt i vissa fall att öka tillgängligheten i byggnader och bostadsområden. Sett mot denna bakgrund finns det givetvis även ett statligt och samhälleligt intresse för att en nödvändig förnyelse verkligen kommer till stånd.

I årets budgetproposition (prop. 2010/11:1 utgiftsområde 18 avsnitt 3.5) redovisas vissa överväganden om behovet av åtgärder i miljonprogrammets bostadsområden. Regeringen konstaterar att vissa av flerbostadshusen i dessa områden står inför stora upprustningsbehov, vilket innebär en stor utmaning för ägare och förvaltare. När det gäller det statliga engagemanget i frågan erinras om att Statens bostadskreditnämnd (BKN) i rapporten Upprustning av miljonprogrammets flerbostadshus – Statlig medverkan i finansieringen (dnr Fi2008/8315) har föreslagit ett garantiprogram för upprustning av miljonprogrammets flerbostadshus. Vid remissbehandlingen av rapporten framkom att de flesta remissinstanserna var positiva till ett statligt engagemang även om det inte fanns någon bred uppslutning bakom BKN:s förslag till garantiprogram.

När det gäller vissa av miljonprogrammets bostadsområden är det emellertid inte upprustningsbehovet i de enskilda fastigheterna som bör stå i centrum för det samhälleliga intresset. Ett omfattande utanförskap för med sig olika former av problem som fastighetsägarna i de aktuella områdena givetvis inte ensamma kan finna lösningar på. Enligt budgetpropositionen har företrädare för regeringen genomfört samtal med bl.a. företrädare för kommuner, fastighetsbolag och boende för att komma fram till vilka åtgärder som skulle behöva vidtas för att få till stånd en positiv utveckling i områden med utbrett utanförskap. Regeringen framhåller sin avsikt att återkomma med en analys om hur den fysiska och boendesociala miljön kan förbättras i dessa områden.

Sammanfattningsvis står utskottet fast vid sin uppfattning att ansvaret för underhållet och förnyelsen av det aktuella fastighetsbeståndet primärt måste ligga på fastighetsägarna. Detta ansvar kan för vissa bostadsföretag kräva en mer aktiv förvaltning av bostadsbeståndet. Särskilt i sådana områden där förändringsbehovet går långt utöver upprustningen av de enskilda bostadshusen krävs också en ökad samverkan mellan de boende, fastighetsägarna och de berörda kommunerna. När det gäller ett eventuellt ökat statligt engagemang i förnyelsearbetet kan utskottet konstatera att regeringen har tagit initiativ på området och följer frågan uppmärksam.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsförslagen om statligt stöd till ROT-verksamheten.

Kreditgaranti för byggande i glesbygd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att använda kreditgarantier för byggande i glesbygd. Utskottet hänvisar till att det aktualiserade problemet uppmärksammas av regeringen.

Jämför särskilt yttrande 3 (MP).

Motionerna

I motion 2010/11:C368 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) beskrivs svårigheterna att finansiera bostadsbyggande i glesbygden. Motionärerna framhåller särskilt de problem som småhusbyggare har att få lån för att finansiera sitt bostadsbyggnadsprojekt. Mot denna bakgrund föreslås ett statligt initiativ i frågan, exempelvis genom att utnyttja det statliga kreditgarantisystemet eller inrätta någon form av riskkapitalfond. Motionärerna förordar att en försöksverksamhet bedrivs innan ett fullskaligt system börjar tillämpas.

Även Helena Lindahl och Annika Qarlsson (båda C) tar i motion 2010/11:C374 upp finansieringssvårigheterna för bostadsbyggande i landsbygdsområden. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om behovet av en översyn av förutsättningarna för att införa ett system med en statlig lånegaranti för att underlätta byggande av nya bostadshus i landsbygdsområden och utanför tätorterna.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att det är angeläget att målet om en levande landsbygd inte hindras av svårigheter att finansiera ett lämpligt boende. Bakgrunden till de problem som beskrivs i motionerna står till stor del att finna i att produktionskostnaden och lånebehovet ofta avser högre belopp än vad det färdiga huset sedan värderas till på marknaden. Detta kan antingen leda till att lån inte beviljas eller till att kreditgivarna begär en kompletterande säkerhet genom t.ex. ett borgensåtagande och att det ställs mycket höga krav på kontantinsats. Följden kan bli att familjer får svårt att etablera sig på en ort som man har stark anknytning till eller där man har en tryggad försörjning. Inte sällan finns goda ekonomiska förutsättningar för det enskilda hushållet att klara de utgifter som ett bostadsbyggande för med sig. Däremot saknas ibland en tillräcklig säkerhet med de utgångspunkter som en kreditgivare måste ha för sin bedömning av låneärenden.

Olika lösningar på den aktuella problembilden har diskuterats under de senaste åren. På regeringens uppdrag har BKN övervägt bl.a. möjligheten att använda det statliga kreditgarantisystemet i detta syfte. BKN har tidigare också analyserat möjligheten att bilda privatoffentliga garantiorganisationer för finansiering inom bygg- och bostadssektorn. Myndigheten fick mot denna bakgrund i regleringsbrevet för 2010 i uppdrag av regeringen att undersöka förutsättningarna för hur ett antal pilotprojekt skulle kunna

byggas upp runt om i landet för att stimulera framväxten av regionala kreditgarantiföreningar inom bygg- och bostadssektorn. Resultatet av dessa överväganden har helt nyligen rapporterats till regeringen.

Utskottet konstaterar att den fråga som föranlett de aktuella motionerna uppmärksammas av regeringen och att det nu finns ett nytt underlag för vidare överväganden och ställningstaganden. Det finns mot denna bakgrund inte tillräckliga skäl för ett tillkännagivande i enlighet med motionsförslagen, varför de avstyrks.

Bosparande för unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om avdragsgillt bosparande för unga. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer hur utvecklingen av bostadslånemarknaden påverkar olika gruppers möjlighet till bostadsköp.

Motionen

Caroline Szyber och Annelie Enochson (båda KD) framhåller i motion 2010/11:C360 de svårigheter som unga hushåll ibland har att få lån till ett bostadsköp, särskilt efter införandet av det s.k. lånetaket. Motionärerna hänvisar till ett norskt system med bosparande kopplat till en skattesubvention. Enligt motionen bör det tillsättas en utredning om möjligheten att införa ett motsvarande avdragsgillt bosparande för unga i Sverige (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att det är angeläget att kunskapen i olika privatekonomiska frågor grundläggs redan i tidiga år. En viktig del av en sådan kunskap är medvetenheten om värdet av ett långsiktigt sparande, oavsett om det är målinriktat på ett framtida bostadsköp eller i syfte att skapa ett visst ekonomisk handlingsutrymme i största allmänhet. En sådan medvetenhet hos ungdomar kan byggas upp både genom utbildningsinsatser under skoltiden och genom de informationsinsatser som både myndigheter och olika finansiella organisationer genomför.

När det sedan gäller möjligheterna att stödja unga hushåll som står inför ett bostadsköp kan olika vägar väljas. Ett system med ungdomsbosparande med en statlig sparpremie fanns fram till 2000. Det ansågs då ha spelat ut sin roll eftersom marknaden erbjöd ett tillräckligt brett utbud för långsiktigt sparande (prop. 1999/2000:113, bet. 1999/2000:BoU10). En annan väg att underlätta bostadsköp för förstagångsköpare är den möjlighet att få förvärvsgaranti som infördes 2008 (prop. 2007/08:1, 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:104). Sådana garantier lämnas enligt förordningen (2008:20) om

statliga kreditgarantier för förvärv av bostad och innebär att staten ställer ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för köp av bostad. Denna möjlighet har emellertid hittills fått en mycket begränsad användning. BKN genomför därför för närvarande en utvärdering av förvärvsgarantierna som kommer att redovisas i slutet av 2010.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom det aktuella förslaget om ett skattesubventionerat bosparande för ungdomar. Det får emellertid förutsättas att regeringen noga följer hur utvecklingen av bostadslånemarknaden och kraven på kapitalinsats m.m. påverkar olika gruppers möjlighet till bostadsköp. Ett bättre underlag för vidare ställningstagande i fråga om unga hushålls möjligheter kommer att finnas när BKN lämnat sin utvärdering av förvärvsgarantierna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet det aktuella motionsförslaget.

Statlig markpolitik för bostadsbyggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om ägardirektiv avseende den statliga markpolitiken. Utskottet anser att förhållandena i de enskilda fallen bör vägleda de statliga bolagens agerande i frågan.

Motionen

I motion 2010/11:C315 av Adnan Dibrani m.fl. (S) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om en mer aktiv statlig markpolitik. Enligt motionärerna bör det genomföras en översyn av om mer statlig mark kan göras tillgänglig för nybyggnation av bostäder. Regeringen bör också ge de statliga fastighetsbolagen i uppdrag att bli mer aktiva i dessa frågor.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser givetvis att även statligt ägd mark, när så är möjligt och lämpligt, bör kunna tas i anspråk för bostadsbyggande. Olika överenskommelser om försäljning av mark eller markbyte har också i ett flertal fall träffats med kommuner och andra exploatörer. Det är förhållandena i de enskilda fallen som bör vägleda de statliga bolagens agerande i frågan. Något allmänt hållet ägardirektiv till bolagen enligt motionsförslaget är därför inte lämpligt. Det kan i sammanhanget nämnas att en översyn av den aktuella frågan genomfördes under den förra regeringen (dnr M2005/256/Bo, M2006/2547/Bo). Inte heller i detta sammanhang framfördes något förslag om särskilda ägardirektiv om markförsäljning.

Den aktuella motionen avstyrks.

Kommunernas bostadsförsörjningsansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om en översyn av lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Utskottet anser inte att det bör ställas detaljerade krav på hur kommunerna ska utforma sin bostadsförsörjningsplanering.

Jämför reservation 6 (S, MP, V).

Bakgrund och gällande rätt

Kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen i olika avseenden följer av flera lagar, bl.a. kommunallagen, socialtjänstlagen och plan- och bygglagen. Riksdagen beslutade hösten 2000 (prop. 2000/01:26, bet. 2000/01:BoU2, rskr. 2000/01:91) att också införa en särskild lagreglering av kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Den 1 januari 2001 trädde lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar i kraft. I lagen stadgas bl.a. att varje kommun ska planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige under varje mandatperiod. Vidare anges att en kommun ska anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Länsstyrelserna är skyldiga att lämna råd, information och underlag för kommunernas planering av bostadsförsörjningen.

Motionerna

Tre motioner tar upp frågor om kommunernas bostadsförsörjningsansvar vad gäller regleringen genom lag.

I motion 2010/11:C329 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att relevant lagstiftning behöver ses över, särskilt bostadsförsörjningslagen, i syfte att stärka allas rätt till bostad, inte minst hemlösas.

Enligt partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 14 bör riksdagen i ett tillkännagivande begära att regeringen återkommer med förslag om en skärpning av kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Motionärerna anser att varje kommun bör vara skyldig att upprätta en bostadsförsörjningsplan med tydligt angivna insatser för att tillgodose behovet av nya bostäder. Vidare bör tillsynen över kommunernas åtaganden i bostadsförsörjningsplanerna skärpas. Ett motsvarande förslag läggs även fram av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S) i motion 2010/11:C330 yrkande 2.

Utskottets ställningstagande

I den aktuella trepartimotionen föreslås en översyn särskilt av bostadsförsörjningslagen i syfte att stärka allas rätt till bostad, inte minst hemlösas. Den närmare innebörden av detta förslag framstår emellertid som oklar för utskottet. Det finns inte några som helst överväganden om vilken typ av nya krav som är tänkta att ställas på kommunerna. Enligt utskottets mening är inte heller hemlöshet ett problem som lämpligen hanteras genom ändringar i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Det är snarare fråga om ett problemkomplex som ofta rymmer en rad sociala och psykosociala frågor som går långt utöver vad som bör regleras i den nu aktuella lagstiftningen.

Vad gäller de förslag som förs fram i de två övriga motionerna har utskottet vid upprepade tillfällen avstyrkt motioner som förespråkar mer detaljerade krav på hur kommunerna ska utforma sin bostadsförsörjningsplanering. Förutsättningarna och behoven vad gäller insatser för bostadsförsörjningen skiljer sig i hög grad mellan landets kommuner. Det är kommunerna själva som bäst kan avgöra vilket underlag som behöver tas fram i arbetet med att utforma de riktlinjer som bör gälla i den enskilda kommunen.

Med det anförda avstyrker utskottet de tre aktuella motionerna.

Kommunal bostadsförmedling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att kommunerna ska vara skyldiga att inrätta kommunal bostadsförmedling. Utskottet anser att kommunerna själva bör få ta ställning till behovet av en särskild organisation för kommunal förmedling av hyresbostäder.

Jämför reservation 7 (S, MP, V).

Gällande rätt

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en kommun anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling (3 §).

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyressökande. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut (4 §).

Motionerna

I partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 19 föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande till regeringen med följande lydelse. Alla kommuner ska vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, ordna en bostadsförmedling som är transparent, förmedlar de flesta såväl allmännyttiga som privata lägenheter och som fördelar lägenheter enligt turordning och med hänsyn till social och medicinsk förtur. Bostadsförmedlingen ska också kunna förmedla andrahandskontrakt. En utredning med denna inriktning bör tillsättas.

Adnan Dibrani m.fl. (S) lägger i motion 2010/11:C315 yrkande 2 fram ett i princip likalydande förslag.

Även enligt motion 2010/11:C213 av Sara Karlsson (S) ska kommunerna ska vara skyldiga att inrätta en bostadsförmedling, själva eller i samverkan med andra kommuner. Vidare föreslås att såväl allmännyttiga som privata hyresvärdar ska vara skyldiga att anmäla lediga lägenheter till bostadsförmedlingen. Vid förmedling av bostäder bör det enligt motionären också säkerställas att hyresvärden inte ställer orimliga krav på de bostadssökande.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet har under flera år behandlat och avstyrkt liknande motionsförslag med krav på att alla kommuner ska inrätta bostadsförmedlingar och därvid klargjort sin inställning i denna fråga. Utskottet anser att kommunerna själva bör få ta ställning till behovet av en särskild organisation för kommunal förmedling av hyresbostäder. Det gäller även de närmare formerna för en sådan förmedlingsverksamhet. Det finns i dag exempel på väl fungerande förmedlingsverksamhet som utformats efter behoven i den enskilda kommunen och som bygger på att avtal ingåtts med fastighetsägarna i kommunen.

Utskottet har också vid ett flertal tillfällen tydligt redovisat sin inställning till förslag med den inriktning som förs fram i en av S-motionerna där det föreslås att såväl privata som allmännyttiga fastighetsägare ska vara skyldiga att lämna sina lägenheter till kommunal förmedling. En lagstiftning som innebär att fastighetsägarna tvingas att lämna en del av sitt bestånd för kommunal förmedling bör inte införas.

De aktuella motionerna avstyrks.

Allmännyttans roll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om de allmännyttiga bostadsföretagens roll. Utskottet framhåller att motionsförslaget inte är förenligt med den nya lagstiftning på området som träder i kraft vid årsskiftet.

Jämför reservation 8 (V).

Motionen

I partimotion 2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande från riksdagen om att de allmännyttiga bostadsföretagen ska verka för allmännyttiga mål och att möjligheterna till en regional allmännytta bör prövas (yrkande 7). Vidare föreslås att riksdagen i tillkännagivandet framhåller att regler som motverkar stora hyreshöjningar och som utgår från den kommunala självkostnadsprincipen och allmännyttans hyresnormerande roll bör införas (yrkande 12).

Bakgrund

Våren 2010 lade regeringen fram propositionen Allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag och reformerade hyressättningsregler (prop. 2009/10:185) med förslag om en ny lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag samt ändring i 12 kap. jordabalken (hyreslagen) och hyresförhandlingslagen. De nya regelsystemen hade arbetats fram i nära samverkan med de centrala representanterna för hyresbostadsmarknadens parter, dvs. Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna Sverige och SABO. Vid riksdagsbehandlingen ställde sig sex av dåvarande riksdagens sju partier bakom lagförslagen (bet. 2009/10:CU24, rskr. 2009/10:374). Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2011.

Enligt lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag avses med ett sådant bolag ett aktiebolag som en kommun eller flera kommuner gemensamt har det bestämmande inflytandet över och som i allmännyttigt syfte

1. i sin verksamhet huvudsakligen förvaltar fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt
2. främjar bostadsförsörjningen i den eller de kommuner som är ägare till bolaget
3. erbjuder hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget.

Vidare anges bl.a. att ett allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer trots 2 kap. 7 § och 8 kap. 3 c § i kommunallagen. Denna hänvisning avser bestämmelserna i kommunallagen om förbud mot att driva företag i vinstsyfte och om den

kommunala självkostnadsprincipen, som omnämns i motionen. De allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolagen undantas således genom den nya lagstiftningen från bestämmelserna om den kommunala självkostnadsprincipen.

Begreppet *allmännyttans hyresnormerande roll* i motionen syftar på den särställning som de kommunala bostadsföretagen haft i hyresförhandlings-systemet sedan 1970-talet. Innebörden är att det främst är hyran i lägenheter som ägs och förvaltas av kommunala bolag som ska beaktas vid tvist om hyrans storlek.

De ändringar i hyreslagen (12 kap. jordabalken) som träder i kraft vid årsskiftet innebär att denna särställning tas bort. De nya bestämmelserna innebär att det i stället är hyran för lägenheter som har bestämts i kollektiva hyresförhandlingar som ska beaktas, dvs. även sådana hyror i de privata bostadsföretagens lägenhetsbestånd.

Utskottets ställningstagande

Motionsförslaget är inte förenligt med den nya lagstiftning på området som träder i kraft vid årsskiftet. Som framgår ovan innebär förslaget i den aktuella V-motionen att riksdagen bör förorda en återgång till ett regelsystem med en särställning för de allmännyttiga bostadsföretagen på hyresbostadsmarknaden. Det strider mot de principer som såväl hyresbostadsmarknadens parter som en bred majoritet i riksdagen nyligen ställt sig bakom.

Motionen avstyrks således i nu aktuell del.

Mål för området Konsumentpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett nytt konsumentpolitiskt mål. Utskottet anser att det mål för området Konsumentpolitik som riksdagen fastställde hösten 2008 bör gälla även i fortsättningen.

Jämför reservation 9 (S, MP, V).

Bakgrund

Konsumentpolitiska riktlinjer har fastställts av riksdagen vid åtta tillfällen – första gången 1972. Riksdagen fastställde våren 2006 (prop. 2005/06:105, bet. 2005/06:LU33, rskr. 2005/06:377) att det övergripande målet för konsumentpolitiken skulle vara ”Trygga konsumenter som handlar hållbart”.

Riksdagen beslutade hösten 2007 att ändra det övergripande målet för politikområdet Konsumentpolitik från ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” till ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val” (prop. 2007/08:1, bet. 2007/08:CU1, rskr. 2007/08:106).

Med anledning av upphävandet av politikområdena beslutade riksdagen hösten 2008 om mål för området Konsumentpolitik. Det mål som beslutades är likalydande med det mål för konsumentpolitiken som fastställdes 2007 (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:CU1, rskr. 2008/09:118).

Motionen

Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V) föreslår i motion 2010/11:C329 yrkande 5 att det nuvarande målet för området Konsumentpolitik ska upphävas och att det tidigare konsumentpolitiska målet ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” och dess delmål ska återinföras. Motionärerna menar att det är nödvändigt att vidga det konsumentpolitiska målet för att det bättre ska svara mot motionärernas ambitioner på området.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet ställde sig hösten 2007 bakom regeringens förslag till nytt mål för konsumentpolitiken (bet. 2007/08:CU1). Utskottet instämde även i vad regeringen framhållit om att det krävs ett grundläggande konsumentskydd samt tillgång till lättillgänglig och tillförlitlig information om t.ex. produkters pris och egenskaper, produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och om vilken påverkan konsumtionen har på människor och miljö för att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att göra aktiva val.

Därefter har utskottet såväl hösten 2008 som hösten 2009 (bet. 2008/09:CU1, bet. 2009/10:CU1) avstyrkt motionsförslag motsvarande det nu aktuella om en återgång till det tidigare gällande målet.

Utskottet vidhåller sin ovan redovisade uppfattning och anser således att det inte finns något skäl för riksdagen att ersätta det nu gällande konsumentpolitiska målet med det mål som förordas i motionen. Förslaget i motion 2010/11:C329 yrkande 5 avstyrks.

Konsumentvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till riksdagens tidigare ställningstaganden.

Jämför reservation 10 (S, MP, V).

Bakgrund

Kommunernas arbete med konsumentvägledning är ett frivilligt åtagande, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Ibland samarbetar flera kommuner genom att t.ex. ha gemensam konsumentvägledning. Inom ramen för den

kommunala konsumentvägledningen kan det förekomma dels direktrådgivning, dvs. efterfrågestyrd information om konsumentlagar, stöd vid tvister, ekonomiska råd och köpråd direkt till en enskild konsument, dels långsiktigt förebyggande arbete, dvs. marknadsbevakning samt kontakter med och information till skolor, näringsliv och organisationer.

Konsumentverket följer utvecklingen av konsumentverksamheten i kommunerna, och verket lämnade våren 2010 en lägesbeskrivning av verksamheten (rapport 2010:7 Kommunernas konsumentvägledning). Av rapporten framgår att 263 av landets 290 kommuner våren 2010 erbjöd konsumentvägledning.

Utöver den kommunala konsumentverksamheten har olika självständiga rådgivningsbyråer inrättats på nationell nivå: Konsumenternas försäkringsbyrå, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas elrådgivningsbyrå samt Konsumenternas tele-, tv- och Internetbyrå. Samtliga byråer finansieras av respektive bransch. Staten deltar, genom bl.a. Konsumentverket, som en av huvudmännen. Byråerna samarbetar i stor utsträckning, och de tre förstnämnda har inrättat en gemensam webbportal. Byråerna har också ett nära samarbete med Konsumentverket och respektive sektorsmyndighet.

Motionerna

I motion 2010/11:C302 föreslår Tomas Eneroth m.fl. (S) ett tillkännagivande om att regeringen ska se över behovet av ett ökat statligt ansvar för konsumentrådgivningen i hela landet.

Jan Lindholm m.fl. (MP) föreslår i motion 2010/11:C250 ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda hur en konsumentrådgivning för alla i Sverige kan utformas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat motionsyrkanden om kommunal konsumentvägledning i de senaste fyra årens budgetbetänkanden (bet. 2006/07:CU1, 2007/08:CU1, 2008/09:CU1 och 2009/10:CU1).

Hösten 2006 framhöll utskottet att den kommunala konsumentvägledningen fyller en viktig funktion men fann inte skäl att förorda att den görs till ett obligatoriskt åtagande för kommunerna. En sådan reglering skulle, ansåg utskottet, innebära en inskränkning i den kommunala självbestämmanderätten, vilket utskottet inte kunde ställa sig bakom. Utskottet framhöll vikten av att konsumentvägledningen når ut till och kan erbjuda stöd till ekonomiskt svaga grupper i samhället. Att människor i alla delar av landet har tillgång till konsumentvägledning av god kvalitet ansåg utskottet också vara viktigt. Utskottet betonade emellertid att konsumentvägledning kan anordnas på olika sätt – av kommunerna, genom samverkan mellan flera kommuner och genom fristående konsumentorganisationer eller andra organ. Vidare framhöll utskottet att det inte är riksdagens uppgift att uttala sig om hur konsumentvägledningen närmare ska vara anord-

nad. Utskottet förutsatte att sådan verksamhet kommer till stånd i den utsträckning den efterfrågas av konsumenterna. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, och riksdagen följde utskottet.

Vid behandlingen av motionsyrkandena hösten 2007, hösten 2008 och hösten 2009 vidhöll utskottet sitt tidigare ställningstagande.

Utskottet vidhåller alltjämt sin ovan redovisade uppfattning. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 2010/11:C302 och 2010/11:C250.

Reservationer

1. **Bostadspolitiska mål, punkt 3 (S, MP, V)**

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen upphäver målet för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande och godkänner det mål för bostadspolitiken som föreslås i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C329 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det finns ett stort behov av att återupprätta en statlig bostadspolitik med klart uttalade välfärdsambitioner, som samtidigt kan bidra till att ställa om bostadssektorn i en långsiktigt hållbar riktning. Den nuvarande regeringen har under den senaste fyraårsperioden visat att man saknar sådana ambitioner. Inte heller de två bostadspolitiska mål man har satt upp för sitt arbete har en sådan inriktning. Målen saknar formuleringar kring centrala bostadssociala frågor om bra bostäder till rimliga kostnader för alla, liksom krav på en långsiktigt hållbar boendemiljö.

Vi anser att det behövs ett bostadspolitiskt mål med tydliga sociala ambitioner som klargör den politiska viljeinriktningen. Ett sådant mål har en viktig funktion för att precisera behovet av insatser och utveckla nya bostadspolitiska verktyg. Ett första steg i arbetet med att utforma en ny bostadspolitik bör därför tas genom att ersätta de två nu gällande delmålen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart byggande med ett sammanhållet bostadspolitiskt mål. Ett förslag med denna inriktning läggs fram i motion 2010/11:C329 (S, MP, V). Där föreslås att riksdagen bör upphäva de nuvarande målen för Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande och i stället godkänna ett bostadspolitiskt mål med följande formulering:

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska utgå ifrån människors efterfrågan och behov och bidra till jämlika förhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Det ovan anförda innebär att riksdagen bör bifalla motion 2010/11:C329 (S, MP, V) yrkande 2.

2. Bostadspolitikens inriktning, punkt 4 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2010/11:C226, 2010/11:C297, 2010/11:C300, 2010/11:C338, 2010/11:C339, 2010/11:So426 yrkande 2, 2010/11:A366 yrkande 3 och 2010/11:A393 yrkande 5 och avslår motion 2010/11:C275.

Ställningstagande

I de aktuella S- och MP-motionerna beskrivs, med något olika utgångspunkt, konsekvenserna av den bostadspolitik som förts under den senaste fyraårsperioden. Motionärerna pekar också ut olika åtgärder som kan bidra till en bred omläggning av den bostadspolitiska inriktningen. Övervägandena i dessa motioner ligger alla i linje med vad som har förordats i den gemensamma motionen från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet med konkreta förslag om olika bostadspolitiska satsningar. Dessa förslag behandlas i andra delar av detta betänkande. När det gäller ett mer övergripande ställningstagande till den aktuella frågan om bostadspolitikens inriktning anförde vi nyligen, i samband med civilutskottets yttrande till finansutskottet (yttr. 2010/11:CU1y) över ramarna för utgiftsområde 18, följande.

Sverige behöver en ny bostadspolitik som innefattar ett återupprättat statligt ansvarstagande för en av de centrala välfärdsfrågorna – allas rätt till en bostad. Under den föregående mandatperioden lyckades regeringen reducera bostadspolitikens roll och överlåta utvecklingen på marknadskrafterna. Det skedde bl.a. genom en avveckling av de ekonomiska instrument som tidigare fanns för att stimulera tillkomsten av bostäder till rimliga kostnader. Resultatet har blivit en tilltagande bostadsbrist, ett otillräckligt bostadsbyggande och allt högre boendekostnader i de nyproducerade lägenheterna. Denna utveckling har slagit särskilt hårt mot dem som ännu inte har hunnit etablera sig på bostadsmarknaden, dvs. ungdomar, studerande och nyanlända invandrare. Särskilt allvarligt är att bristen på bostäder riskerar att hämma tillväxt och sysselsättning. Resultatet har också blivit att bostadssektorn inte i tillräcklig utsträckning har anpassats till en nödvändig klimatomställning. Under de närmaste åren måste därför en omställning i miljövänlig riktning påbörjas när det gäller såväl nyproduktionen som bostadsbeståndets förnyelse.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage det ovan anförda som sin mening till regeringen. Det innebär ett delvis bifall till de aktuella motionerna. Motion 2010/11:C275 (M) avstyrks däremot.

3. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 6 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C329 yrkande 3 i denna del och bifaller delvis motionerna 2010/11:C209, 2010/11:C264, 2010/11:C290, 2010/11:C315 yrkande 1, 2010/11:C330 yrkande 1, 2010/11:C356 och 2010/11:N323 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ett ökat statligt ansvarstagande för situationen på bostadsmarknaden och den tilltagande bostadsbristen. En del i ett sådant ansvarstagande är att stimulera till en ökad bostadsproduktion genom ett investeringsstöd inriktat på hyresrätter.

Civilutskottet har tidigare i detta betänkande behandlat ett förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om ett anslag på 500 miljoner kronor för att ett investeringsstöd inriktat på byggande av billiga och miljövänliga hyresrätter ska kunna lämnas redan under 2011. Genom riksdagens tidigare beslut om ramen för utgiftsområde 18 för 2011 och den anslagsfördelning inom utgiftsområdet som utskottsmajoriteten föreslagit i detta betänkande är vårt konkreta förslag nu överspelat. Vi anser emellertid att riksdagen genom ett tillkännagivande bör begära att regeringen snarast återkommer med ett förslag om investeringsstöd med den inriktning som vi förordar. Detta är nödvändigt för att bygg- och bostadssektorn ska få en tydlig signal om att påskynda planeringen av nya bostadsbyggnadsprojekt som kan svara upp mot behov och efterfrågan.

Det behövs ett generellt sett ett ökat bostadsbyggande, men framför allt behöver det byggas fler hyresrätter med rimliga hyror. Dagens bostadsproduktion är i alltför hög grad inriktad på bostäder som unga och många andra hushåll inte kan efterfråga. Bostadsproduktionen har inte heller i tillräcklig omfattning ställts om till att använda miljövänlig teknik. Det finns i dag goda exempel på nybyggnadsprojekt där man har lyckats minimera energianvändningen och samtidigt skapa en bra inomhusmiljö. Det är viktigt att villkoren för investeringsstödet utformas så att både kravet på låga kostnader och en miljövänlig teknik kan tillgodoses.

Riksdagen bör med bifall till vår gemensamma motion 2010/11:C329 yrkande 3 i nu aktuell del som sin mening tillkännage det ovan anförda till regeringen. Därmed får även övriga aktuella motionsförslag om ett investeringsstöd anse vara väl tillgodosedda.

4. Stöd till bostadsbyggandet, punkt 6 – motiveringen (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Ställningstagande

I de aktuella motionerna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet föreslås att det ska införas ett statligt bidrag till bostadsbyggande. Det framgår av motionerna att avsikten dessutom är att med statliga regler påverka vilken typ av bostäder som de privata och kommunala byggherrarna ska inrikta sig på.

Jag anser att det inte helt bör uteslutas att det i vissa situationer kan behövas statligt stöd för att få i gång en nödvändig bostadsproduktion. Jag anser däremot inte att staten ska försöka styra bostadsproduktionens närmare inriktning. Det är den lokala efterfrågan som bör vara avgörande.

Enligt de senaste uppgifterna från Boverket och SCB ökar nu bostadsbyggandet kraftigt. Det är därför inte aktuellt att för närvarande överväga att införa ett bostadsbyggnadsstöd.

Med det anförda avstyrker jag samtliga nu aktuella motioner.

5. Stöd till ROT-verksamheten, punkt 7 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C329 yrkande 3 i denna del och bifaller delvis motionerna 2010/11:Ju307 yrkande 4, 2010/11:C315 yrkande 6, 2010/11:C330 yrkandena 5 och 6, 2010/11:C358 yrkandena 2 och 3 samt 2010/11:T502 yrkande 16.

Ställningstagande

En ny bostadspolitisk inriktning med ett statligt ansvarstagande för situationen på bostadsmarknaden gäller givetvis inte enbart nyproduktionen av bostäder. Det finns i dag ett mycket omfattande upprustnings- och renoveringsbehov i delar av bostadsbeståndet. Det gäller inte minst de bostäder som producerades under det s.k. miljonprogrammet. Huvudansvaret för att underhålla och förnya detta bostadsbestånd måste självfallet tas av respektive fastighetsägare. Det finns emellertid också ett starkt samhällsligt intresse för att renoveringarna kommer i gång och att möjligheten till energibesparingar och miljövänliga lösningar tas till vara i förnyelsearbetet. Ett sätt att stimulera en sådan utveckling är att inrätta ett nytt ROT-stöd med klimatprofil. Detta stöd bör användas för åtgärder i flerbostadshusbeståndet

och därigenom även ses som en komplettering till det ROT-avdrag som i dag bara är kan sökas av egnahemsägare och bostadsrättshavare. ROT-stödet kan på detta sätt medverka till en ökad neutralitet mellan upplåtelseformerna när det gäller det statliga stödet till ROT-arbeten.

Civilutskottet har tidigare i detta betänkande behandlat ett förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om ett anslag på 750 miljoner kronor för att ett ROT-stöd till renoveringar med klimatprofil av flerbostadshus ska kunna lämnas redan under 2011. Genom riksdagens tidigare beslut om ramen för utgiftsområde 18 för 2011 och den anslagsfördelning inom utgiftsområdet som utskottsmajoriteten föreslagit i detta betänkande är vårt konkreta anslagsförslag nu överspelat. Vi anser emellertid att riksdagen genom ett tillkännagivande bör begära att regeringen snarast återkommer med ett förslag om ett ROT-stöd med den förordade inriktningen.

Det vi nu anfört innebär ett bifall till vår gemensamma motion 2010/11: C329 yrkande 3 i nu aktuell del. Det innebär också att övriga aktuella motioner, där behovet av åtgärder särskilt inriktade på miljöprogrammets bostadsområden lyfts fram, får anses vara väl tillgodosedda. Som anføres i motionerna är det också angeläget att få till stånd en samverkan mellan kommunsektorn, näringslivet och staten i arbetet med att utveckla dessa områden.

6. Kommunernas bostadsförsörjningsansvar, punkt 11 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C329 yrkande 4 och bifaller delvis motionerna 2010/11:C330 yrkande 2 och 2010/11:C358 yrkande 14.

Ställningstagande

I en stor del av landets kommuner råder det en stark obalans på bostadsmarknaden. Enligt Boverket uppger över 40 % av landets kommuner att den lokala bostadsmarknaden präglas av brist på bostäder. Det är framför allt bristen på hyresrätter som uppges vara ett problem, men i många kommuner finns det även brist på andra typer av bostäder.

Som vi tidigare framhållit beror de senaste årens utveckling på bostadsmarknaden till stor del på ett statligt tillkortakommande när det gäller det bostadspolitiska ansvaret. Även många kommuner har emellertid brustit påtagligt när det gäller att ta ansvar för den lokala bostadsförsörjningen. Det krävs därför en större tydlighet gentemot kommunerna om nödvändigheten av att leva upp till det lagstadgade bostadsförsörjningsansvaret.

I vår gemensamma motion 2010/11:C329 har vi föreslagit en översyn av relevant lagstiftning, särskilt bostadsförsörjningslagen, i syfte att stärka allas rätt till bostad, inte minst hemlösas. Principen om allas rätt till en bostad stärktes i viss mån i samband med införandet av lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Lagen har emellertid visat sig vara otillräcklig och otydlig i sin utformning. Enligt Boverket är det exempelvis endast en mindre del av landets kommuner som lever upp till det krav som finns i lagen på att kommunerna under varje mandatperiod ska anta riktlinjer för bostadsförsörjningen.

Vi anser att finns ett behov av såväl att se över de krav som ställs upp i lagstiftningen som att utvärdera om kommunerna inte efterlever dessa krav. Riksdagen bör med bifall till den aktuella trepartimotionen som sin mening tillkännage detta för regeringen. Det innebär att även de två övriga motionsförslagen som behandlas i det aktuella avsnittet får anses vara väl tillgodosedda.

7. Kommunal bostadsförmedling, punkt 12 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2010/11:C213, 2010/11:C315 yrkande 2 och 2010/11:C358 yrkande 19.

Ställningstagande

Det är uppenbart att möjligheterna att ge många hushåll tillgång till en god bostad är beroende av att det finns en rättvis och serviceinriktad förmedlingsverksamhet. Trots kravet i bostadsförsörjningslagen på att kommunerna ska inrätta förmedling om det behövs för bostadsförsörjningen finns det bara ett fåtal kommuner som i dag har en kommunal bostadsförmedling. Det innebär att det saknas förmedling även i många stora och medelstora kommuner där en omfattande bostadsbrist och en svåröverblickbar

bostadsmarknad innebär behov av förmedlingsverksamhet. Det finns mot denna bakgrund anledning att förtydliga och skärpa det lagreglerade kravet på kommunal förmedling.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i olika sammanhang föreslagit att alla kommuner ska vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, ordna en bostadsförmedling som är transparent, förmedlar de flesta såväl allmännyttiga som privata lägenheter och som fördelar lägenheter enligt turordning och med hänsyn till social och medicinsk förtur. Bostadsförmedlingen ska också kunna förmedla andrahandskontrakt. En utredning med denna inriktning bör därför tillsättas.

Vad som anförs ovan bör riksdagen som sin mening tillkänna för regeringen. Därmed anser vi att de berörda motionerna är väl tillgodosedda.

8. Allmännyttans roll, punkt 13 (V)

av Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkänner för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C358 yrkandena 7 och 12.

Ställningstagande

De allmännyttiga bostadsföretagen och bruksvärdesystemet har utgjort två av grundförutsättningarna för den svenska bostadspolitiska modellen och en socialt inriktad bostadspolitik. Det regelsystem som hittills gällt för allmännyttan och hyressättningen har emellertid inte varit utan invändningar. I flera avseenden har det funnits ett behov av att reformera reglerna i syfte att stärka hyresrättens och hyresgästernas ställning. De allmännyttiga bostadsföretagen har i många kommuner dessutom utnyttjats på ett sätt som inte är acceptabelt. Det har bl.a. handlat om omfattande utförsäljningar och ombildningar till bostadsrätter samt värdeöverföringar inom olika koncernbildningar.

Vid det kommande årsskiftet träder en lagstiftning i kraft som, utan att lösa de problem som hittills varit förknippade med de allmännyttiga företagen, riskerar att öka marknadskrafternas inflytande över bolagens verksamhet och leda till en successivt höjd hyresnivå. Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2010/11:C358 yrkandena 7 och 12 att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen framhåller vikten av att de allmännyttiga bostadsföretagen även i fortsättningen ska få verka för allmännyttiga mål och att möjligheten till regionala allmännyttiga lösningar prövas. Vidare föreslås i

motionen att riksdagen ska framhålla att regler som motverkar stora hyreshöjningar och som utgår från den kommunala självkostnadsprincipen och allmännyttans hyresnormerande roll ska införas.

Jag anser att riksdagen med bifall till Vänsterpartiets motion som sin mening ska tillkännage för regeringen vad som ovan anförts.

9. Mål för området Konsumentpolitik, punkt 14 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen upphäver målet för området Konsumentpolitik och godkänner de mål för området som föreslås i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:C329 yrkande 5.

Ställningstagande

Under den borgerliga regeringen har det konsumentpolitiska målet omformulerats. Det tidigare gällande målet ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” och dess delmål med fokus på hushållning med egna och gemensamma resurser har ersatts av målet ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val”. Under de tre senaste åren har vi i gemensamma reservationer (S, MP, V) framhållit att detta innebär att hållbarhetsaspekten nu helt saknas som konsumentpolitisk målsättning. Dessutom saknas helt delmål som visar politiska ambitioner om hållbar konsumtion. Trots att våra konsumtionsmönster är en avgörande fråga för ett hållbart samhälle saknas således ett hållbarhetsmål för konsumentpolitiken.

För vår del är det uppenbart att konsumtionsmönster också påverkar miljön och att medvetenheten om detta bör realiseras i målsättningar på konsumentpolitikens område. Vi anser att det är anmärkningsvärt att regeringen vidhåller ett konsumentpolitiskt mål som inte på något vis stöder hållbara konsumtionsmönster.

Regeringens målformulering säger inte någonting om att människor har olika förutsättningar. Alla människor har inte makt och möjlighet att göra aktiva val. Den som inte har tiden, resurserna eller erfarenheten blir mer utsatt och riskerar att hamna i en sämre ställning än andra. Konsumentpolitiken har tidigare handlat om på vilket sätt samhället ska kunna stötta svaga och utsatta konsumenter.

Vi menar att målet för konsumentpolitiken bör klargöra den politiska viljeinriktningen och fungera som en utgångspunkt i arbetet med att precisera behovet av insatser, lagstiftning eller andra åtgärder. Ett tydligt mål

bidrar även till att de politiska ambitionerna vinner större genomslag då det uppmuntrar och vägleder övriga samhällsaktörer att vidta åtgärder i samma riktning.

Den tidigare inriktningen av konsumentpolitiken bör därför återupprättas och målet åter formuleras ”Trygga konsumenter som handlar hållbart”.

Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen bör upphäva målet för området Konsumentpolitik och godkänna det mål för området som föreslås i reservationen. Det innebär ett bifall till motion 2010/11:C329 yrkande 5.

10. Konsumentvägledning, punkt 15 (S, MP, V)

av Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2010/11:C250 och 2010/11:C302.

Ställningstagande

Alla människor behöver ha tillgång till en korrekt och saklig information för att kunna göra aktiva val. Sådan information behövs också som motvikt till den kommersiella reklamen. Vi vill att alla ska kunna vara aktiva konsumenter med möjlighet att kunna göra de val som de avser och önskar. Kunniga konsumenter kan göra kloka val och kan ta del av produkter och tjänster med bra kvalitet. Det är också genom kunniga konsumenter som marknadsekonomin kan utvecklas på ett positivt och hållbart sätt.

För att möta den nya tidens konsumentbehov behöver varje individ vara väl förtrogen med sina rättigheter och skyldigheter som konsument.

Enligt vår mening måste ambitionen för konsumentpolitiken vara att underlätta för alla konsumenter att få tydlig, korrekt och lättillgänglig information och rådgivning. Detta gäller inte minst i en tid då en mängd verksamheter och tjänster ska väljas av konsumenterna själva. Konsumentorganisationer, bloggar och andra konsumentnätverk har en viktig betydelse för att sprida kunskap. Vi förordar även en aktiv konsumentpolitik där kommunerna tillhandahåller konsumentvägledning till sina invånare. Konsumentvägledarna kan förhindra att konsumenttvister uppstår och bidra till att missförstånd undanröjs. Råkar man som konsument illa ut kan konsumentvägledarna ge viktiga råd så att man ska kunna hävda sin rätt.

Fortfarande saknas konsumentvägledare i vissa kommuner även om de allra flesta har någon form av konsumentverksamhet. Vi anser att kommunerna själva har de bästa förutsättningarna att anpassa sina verksamheter

efter de särskilda villkor som råder i varje enskild kommun. De har också goda möjligheter att upprätthålla kontakterna med enskilda konsumenter, lokal handel, skolor och organisationer. Värdet av personlig rådgivning och konsumentvägledning nära konsumenterna får därmed inte underskattas.

Enligt vår mening bör regeringen omgående se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att behovet av en god konsumentvägledning till alla invånare ska kunna tillgodoses och tryggas.

Vad vi nu anför bör riksdagen, med delvis bifall till motionerna 2010/11: C250 och 2010/11:C302, som sin mening tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2011, punkt 1 (S, MP, V)

Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i en gemensam motion i anslutning till regeringens vårproposition 2010 och i en gemensam regeringsplattform presenterat vår politik för en ny färdriktning för Sverige. I valet fick vare sig den borgerliga alliansen eller vi rödgröna egen majoritet i riksdagen. Den sittande regeringen har valt att fortsätta i minoritet. Vi har valt att fullfölja vårt åtagande mot de väljare som röstade rödgrönt och har därför lagt fram ett gemensamt alternativ till regeringens budgetförslag, baserat på våra vallöften.

Målet för vår politik är att Sverige ska vara ett jämlikt land. Ska målet kunna nås behöver fler möjligheter skapas. Barnens framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla, så att vi kan utvecklas, genom hela livet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Där tas all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja till vara. Där bryr vi oss om varandra och där kan man känna sig trygg. Engagemang och nyfikenhet förvandlas till nya idéer och växande företag, och därmed jobb och framtidstro. Så kan Sverige konkurrera med kunskap och förnyelse i en värld av ständigt tuffare internationell konkurrens. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige. För att minska klyftorna mellan kvinnor och män behöver en rad strukturella reformer genomföras. De ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Att hålla samman Sverige är det viktigaste uppdraget för oss rödgröna partier.

I dag går utvecklingen i motsatt riktning. Unga möter stängda dörrar. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer. Svårt sjuka människor görs försäkringslösa. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga och låga inkomster och mellan män och kvinnor. Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. På längre sikt hotar den förutsättningarna för jobb och ekonomisk utveckling.

Men det går att byta färdriktning. Det finns många företag som ropar efter arbetskraft, men inte hittar rätt kompetens – samtidigt som det finns många unga som inte vill något hellre än att jobba. Det finns stora investeringar som behöver göras i kollektivtrafik, järnvägar, bostäder, energieffektivisering och förnybar energi för att möta klimatutmaningen och göra

Sverige till världsledande på grön omställning och miljöteknik – och många positiva följd effekter i jobb och ekonomisk utveckling om vi tar vara på möjligheterna. Det finns så mycket kreativitet, engagemang och framtidstro – bara alla får chansen att växa.

Ett långsiktigt hållbart Sverige är ett framgångsrikt Sverige där vi är beredda att ta ansvar. För ekonomin, för jobben, för skolan, vården och omsorgen. För trygghet i livets olika skeden, för miljön och för kommande generationer. För oss är öppna gränser är en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar.

Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Vi lovar att inte sänka skatterna på lånade pengar. Vi vill att regeringen tillsätter en jämlikhetskommission för att analysera skillnader i livsvillkor och föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten.

Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

Riksdagen har fattat beslut om att ramarna som återfinns i regeringens budgetproposition inte får överskridas. Däremot återstår frågan om hur anslagen inom ramarna ska fördelas.

Vi har högre ambitioner än regeringen på utgiftsområde 18. Därmed väljer vi att lägga fram ett särskilt yttrande som redovisar vilken inriktning vi vill se på politiken inom utgiftsområdet. Vi vidhåller emellertid vår uppfattning. Den anslagsfördelning för 2011 som vi förordar i vår gemensamma motion 2010/11:C329 innebär i korthet följande.

Vi vill möta bostadsbristen genom ökat bostadsbyggande. Framför allt behöver det byggas fler hyresrätter med rimliga hyror. Dagens bostadsproduktion är i alltför hög grad inriktad på bostäder som unga och andra hushåll med begränsade ekonomiska resurser inte kan efterfråga. Nyproduktionen av hyresrätter behöver därför öka kraftigt under de närmaste åren. Senast 2016 bör nyproduktionen uppgå till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter. Ett investeringsstöd inriktat på hyresrätter med rimliga byggkostnader och hyror samt med miljövänlig teknik bör inrättas för att stimulera ett ökat bostadsbyggande. Vårt förslag innebär att 500 miljoner kronor borde ha anslagits för ändamålet under 2011 för att 2012 öka till 900 miljoner kronor. När ett långsiktigt system är på plats, senast 2013, anser vi att det statliga stödet till bostadsbyggande ska öka ytterligare.

Vi vill att Sverige tar täten i klimatomställningen och kraftigt reducerar utsläppen av växthusgaser. Detta kräver omfattande åtgärder inte minst inom bostadssektorn som i dag har en alltför hög energiförbrukning. En sådan åtgärd är att lägga på en klimatbonus på det nuvarande ROT-avdra-

get för att stimulera bl.a. småhusägare att göra energieffektiviseringar. Vårt förslag i trepartimotionen innebar att ett anslag på 250 miljoner kronor skulle ha kunnat inrättas för en sådan klimatbonus.

Förnyelsen av flerbostadshusbeståndet innebär en stor utmaning där det krävs ett ökat statligt engagemang. Det gäller inte minst för det s.k. miljonprogrammets bostadsområden där det finns ett omfattande och resurskrävande förnyelsebehov. Det är nödvändigt att dessa förnyelseåtgärder får en sådan inriktning att möjligheterna till energibesparingar och miljövänliga lösningar verkligen tas till vara. Vi anser att ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerbostadshus bör införas för att stimulera en sådan utveckling. Vårt anslagsförslag i trepartimotionen innebar att 750 miljoner kronor skulle kunna ha satsats på ROT-stöd till flerbostadshus redan under 2011.

Även en stor del av landets skolfastigheter är dåligt underhållna, förbrukar för mycket energi och erbjuder dessutom en undermålig arbetsmiljö för elever och lärare. Vi vill därför införa ett stöd för ROT-åtgärder inom skolsektorn för att påskynda förnyelsen även inom detta fastighetsbestånd. Vårt anslagsförslag för utgiftsområde 18 innebar att 200 miljoner kronor skulle ha anslagits för detta ändamål under 2011.

2. Mål för bostadsbyggandet, punkt 5 (S, MP, V)

Maryam Yazdanfar (S), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Hannah Bergstedt (S), Yilmaz Kerimo (S), Jan Lindholm (MP) och Amineh Kakabaveh (V) anför:

Under de senaste åren har bostadsproduktionen legat långt under den nivå som behövs för att bygga bort en tilltagande bostadsbrist i stora delar av landet. Denna bostadsbrist drabbar framför allt dem som ännu inte hunnit etablera sig på bostadsmarknaden. Bristen på bostäder riskerar även att få allvarliga konsekvenser för den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. Prognoserna för kommande år visar, enligt Boverket, att bostadsbyggandet fortsatt kommer att ligga under behovet. Det finns därför ett påtagligt behov av en mer aktiv bostadspolitik och en höjd ambitionsnivå från regeringens sida när det gäller bostadsbyggandet.

Vi anser att en rimlig politisk målsättning för bostadsbyggandet är att inom några år komma upp i en årlig bostadsproduktion runt 40 000 bostäder. Denna målsättning behöver visserligen inte läggas fast genom ett formellt riksdagsbeslut men bör vara en utgångspunkt vid utformningen av olika bostadspolitiska insatser. Som framgår av detta betänkande har Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet gemensamt föreslagit bl.a. ett investeringsstöd i syfte att höja produktionsnivån med sikte på att nivån 40 000 lägenheter ska uppnås senast 2016.

3. Kreditgaranti för byggande i glesbygd, punkt 8 (MP)

Jan Lindholm (MP) anför:

Kostnaden för att bygga ett eget hem på landsbygden ligger vanligen avsevärt under kostnaden för en motsvarande bostad på en expansiv ort. Som utskottet konstaterar är problemet att kreditinstituten i många fall ändå inte beviljar lån eller ställer lånevillkor som det enskilda hushållet inte kan uppfylla. Frågan om hur finansieringen av byggande i glesbygd ska kunna lösas har nu diskuterats under en följd av år, och olika utredningsförslag har presenterats utan att de har lett fram till några konkreta åtgärder. Regeringen hänvisar i årets budgetproposition till att ytterligare en ny lösning nu övervägs.

Jag förutsätter att regeringens överväganden i den aktuella frågan är inriktade på att ett förslag om åtgärder som kan underlätta finansieringen av byggande i glesbygd ska kunna läggas fram för riksdagen inom en snar framtid. I annat fall finns det anledning för utskottet att återkomma till frågan.

4. Motionsförslag med bostads- och konsumentpolitisk inriktning (SD)

Carina Herrstedt (SD) anför:

I detta betänkande behandlas dels frågan om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 under 2011, dels ett antal motionsförslag med bostads- och konsumentpolitisk inriktning. Sverigedemokraterna har inte lämnat någon motion som behandlar dessa frågor. Det beror på att vi är ett nytt riksdagsparti som under vårt första riksdagsår har valt att koncentrera oss på ett antal områden där den förda politiken klart avviker från våra ställningstaganden. Vi avser emellertid att återkomma med egna förslag under mandatperioden där vi utvecklar vår egen politik även på det nu aktuella området.

Jag står bakom regeringens och utskottsmajoritetens förslag till anslagsfördelning för 2011. När det gäller betänkandets andra del, som behandlar mer fristående motionsförslag, har jag valt att lämna en motivreservation när det gäller frågan om stöd till bostadsbyggandet. I övriga frågor står jag bakom utskottsmajoriteten. Det ska naturligtvis inte ses som att Sverigedemokraterna nu tar ställning för regeringspartiernas bostads- och konsumentpolitik. Det är snarare ett uttryck för att de motionsförslag som behandlas i betänkandet har en felaktig inriktning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden samt kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp av högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 3.8.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad (s.k. förvärvsgarantier) intill ett belopp av högst 5 000 000 000 kronor (avsnitt 3.8.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:2 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor under 2012–2019 (avsnitt 3.8.2).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor under 2012 (avsnitt 4.9.1).
5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt följande uppställning: (se bilaga 2 i betänkandet).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Ju307 av Börje Vestlund och Carina Moberg (båda S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att investera i miljonprogrammen.

2010/11:C209 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om byggandet av hyresrätter.

2010/11:C213 av Sara Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas ansvar för en fungerande bostadsförmedling.

2010/11:C226 av Isak From och Shadiye Heydari (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta initiativ till att bygga fler billiga hyresrätter som ungdomar har råd att efterfråga.

2010/11:C250 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur en konsumentrådgivning för alla i Sverige kan utformas.

2010/11:C264 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stimulanser för produktionen av hyresrätter.

2010/11:C275 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka åtgärder inom det bostadspolitiska området som behöver vidtas för att uppfylla samtidens villkor.

2010/11:C290 av Christina Karlsson och Ingemar Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett investeringsstöd för byggande av hyresrätter.

2010/11:C297 av Eva Sonidsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadspolitik.

2010/11:C300 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadspolitik.

2010/11:C302 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av ett ökat statligt ansvar för konsumentrådgivning i hela landet.

2010/11:C315 av Adnan Dibrani m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om investeringsstöd för att bygga hyresrätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsförmedling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektiv markpolitik.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprustningen av våra mest slitna bostadsområden.

2010/11:C329 av Maryam Yazdanfar m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
Nytt	Investeringsstöd bostäder	500 000
Nytt	ROT-stöd flerfamiljshus från den 1 juli	750 000
Nytt	Klimatbonus	250 000
Nytt	Skol-ROT	200 000
	Summa	1 700 000

2. Riksdagen beslutar att upphäva målen för områdena Bostadsmarknad och Hållbart samhällsbyggande och godkänner det bostadspolitiska mål som föreslås i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökat bostadsbyggande och större stöd för energi- och klimatsmarta renoveringar av bostäder och lokaler.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av relevant lagstiftning.
5. Riksdagen beslutar att upphäva målet för området Konsumentpolitik och godkänner det mål och delmål som föreslås i motionen.

2010/11:C330 av Tommy Waidelich och Börje Vestlund (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett statligt investeringsstöd för klimatsmarta hyresrätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa och förtydliga det kommunala ansvaret för bostadsförsörjningen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvidga ROT-avdraget så att det också omfattar klimatsmart upprustning av flerfamiljshus.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om initiativ för att få i gång en upprustning av bostadsbeståndet i miljonprogramsområden.

2010/11:C338 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat byggande och en fungerande bostadspolitik.

2010/11:C339 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den sociala bostadspolitik.

2010/11:C356 av Maria Stenberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett statligt investeringsstöd för nyproduktion av hyresbostäder.

2010/11:C358 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att målet för bostadsbyggandet 2016 ska uppgå till 40 000 bostäder om året, varav en majoritet bör vara hyresrätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för upprustning av miljonprogramsområdena.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling av miljonprogramsområdena.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmännyttans roll.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regler som motverkar stora hyreshöjningar och som utgår från den kommunala sektorns självkostnadsprincip och allmännyttans hyresnormerande roll.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om inrättande av en obligatorisk kommunal bostadsförmedling.

2010/11:C360 av Caroline Szyber och Annelie Enochson (båda KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över ett införande av avdragsgillt bosparande för unga.

2010/11:C368 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om byggande av bostäder och lokaler i glesbygd.

2010/11:C374 av Helena Lindahl och Annika Qarlsson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av förutsättningarna för att införa ett system med en statlig lånegaranti för att underlätta byggandet nya bostadshus i landsbygdsområden och utanför våra tätorter.

2010/11:So426 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en aktiv bostadspolitik för att motverka hemlöshet och bostadsbrist.

2010/11:T502 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus.

2010/11:N323 av Kent Persson m.fl. (V):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadsbyggandet.

2010/11:A366 av Pia Nilsson m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostäder för unga.

2010/11:A393 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungas möjligheter till eget boende.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Anslag för 2011 under utgiftsområde 18
 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt
 konsumentpolitik

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag
		S MP V	
1:1	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	17 702	
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	99 500	
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	48 970	
1:4	Räntebidrag m.m.	190 631	
2:1	Boverket	175 449	
2:2	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802	
2:3	Statens geotekniska institut	32 102	
2:4	Lantmäteriet	489 135	
2:5	Statens va-nämnd	8 519	
3:1	Marknadsdomstolen	10 265	
3:2	Konsumentverket	110 669	
3:3	Allmänna reklamationsnämnden	29 607	
3:4	Fastighetsmäklarnämnden	15 011	
3:5	Åtgärder på konsumentområdet	17 459	
3:6	Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374	
99:1	Investeringsstöd bostäder		+500 000
99:2	ROT-stöd flerfamiljshus		+750 000
99:3	Klimatbonus		+250 000
99:4	Skol-ROT		+200 000
Summa för utgiftsområdet		1 282 195	+1 700 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2011 under
 utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
 bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)	Utskottets förslag
1:1 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	17 702
1:2 Omstruktureringskostnader av kommunala bostadsföretag	99 500
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	48 970
1:4 Rängebidrag m.m.	190 631
2:1 Boverket	175 449
2:2 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802
2:3 Statens geotekniska institut	32 102
2:4 Lantmäteriet	489 135
2:5 Statens va-nämnd	8 519
3:1 Marknadsdomstolen	10 265
3:2 Konsumentverket	110 669
3:3 Allmänna reklamationsnämnden	29 607
3:4 Fastighetsmäklarnämnden	15 011
3:5 Åtgärder på konsumentområdet	17 459
3:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374
Summa för utgiftsområdet	1 282 195